

УДК 94(477.83/.87) "1918–1919"
СТОЛИЧНИЙ СТАТУС
СТАНИСЛАВОВА У ЧАСИ ЗУНР:
ДО ПРОБЛЕМИ ІСТОРИЧНОГО
ДОСВІДУ

В.С. Великочий

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

У статті з позиції регіональної історії, в традиціях вивчення пограниччя, робиться спроба визначення процесів суспільно – політичного, національного – державного, культурного розвитку міста Станиславова (Івано-Франківська) в часи Західно – Української Народної Республіки. Наголошується на поєднанні в межах одного населеного пункту процесів загальнодержавного і місцевого рівнів, встановлення їх взаємовпливів і взаємозалежності.

Ключові слова: Станиславів, Західно-Українська Народна Республіка, історичний розвиток, регіональні особливості, образ пограниччя, культурні процеси, професійний театр, соборність.

На початку Першої світової війни Галичина і Володимирія, як окремі коронні краї у складі Австро-Угорської імперії, стали театром безпосередніх військових дій і ареною запеклої політичної конкуренції. Історична, українська (східна) Галичина, яка з самого початку військових дій стала ареною боротьби країн Антанти та Троїстого (пізніше – Четвертного Союзу), сповна відчула на собі наслідки воєнного лихоліття: господарську і економічну розруху, голод, військово-поліцейський терор.

В останній період Першої світової війни в 1918 р. на західноукраїнських землях набув широкого розмаху масовий рух соціально-економічного й національно-визвольного характеру. Так, у січні – березні краєм прокотилася широка хвиля народних виступів. Їх спричинили дві стрижневі події: прийняття Українською Центральною Радою IV Універсалу (про-

голошення незалежності Української Народної Республіки) та підписання мирного договору між УНР та країнами Четвертного союзу.

Активними учасниками цих широкомасштабних подій були жителі Прикарпаття. Як «свята миру й державності» відбуваються велелюдні народні віча на підтримку Берестейського миру. Це була масова акція, що пройшла в 31 населеному пункті краю, а її учасниками були, за нашими підрахунками, 515 тис. осіб. Активну громадянську позицію в цей час зайняло українське греко-католицьке духовенство, провівши майже в кожному селі краю святкові богослужіння, присвячені проголошенню незалежності Української Народної Республіки. Ці факти та цифри красномовно свідчать про справжній всенародний характер підтримки дій Української Центральної Ради західноукраїнською громадськістю.

Друга хвиля вічового руху, не менш чисельна, пройшла краєм у вересні-жовтні 1918 р. Основним лейтмотивом рішень і відозв масових заходів, організованих національними політичними силами, стала вимога їх учасників до влади утворити український автономний коронний край в Австро-Угорщині з обов'язковим включенням до нього всіх етнічних українських земель монархії: «домагаємось поділу Галичини і сполуки всіх українських областей нашої держави в один український коронний край з власним сеймом, намісником і з окремою українською адміністрацією». Масові виступи галицьких українців стали підґрунтям для більш рішучої позиції українських депутатів у парламенті Австро-Угорщини. Окремі з них, як-от Євген Петрушевич, Семен Вітик, Кость Левицький та ін., з його трибуни оголошували про те, що «українці заявляють, що їх шлях веде не до Варшави, але до Києва. Коли проти їх волі схотять прилучити їх до польської держави, то такого насильства можна доконати тільки по їх трупах».

У державотворчих процесах на західноукраїнських землях брали активну участь жителі Прикарпаття. Сучасний обласний центр Івано-Франківськ, тодішній Станиславів у 1918 р. залишався одним із повітових центрів Східної Галичини. Представники від міста й повіту – колишні депутати Галицького сейму, члени Української парламентарної репрезентації, активні громадсько-політичні діячі разом зі своїми колегами 18 жовтня 1918 р. у столиці краю Львові проголосили створення Конституанти Української національної ради (УНРади). До складу цього органу, що після «Листопадового зриву» 1 листопада 1918 р. став виконувати функції парламенту західноукраїнської держави, а з 13 листопада цього ж року законним шляхом набув відповідного статусу, в різний час входили представники від м. Станиславова й Станиславівського повіту: д-р Лев Бачинський, парламентарний посол; влади́ка отець Григорій Хомишин, сеймовий віриліст; Мартин Королюк; Гнат Павлюх та ін.

Саме УНРада на засіданнях 18–19 жовтня прийняла свою першу ухвалу, в якій оголошувала створення західноукраїнської держави, визначала її межі, забороняла закордонному відомству цісаря представляти її інтереси на зовнішньополітичній арені, висловлювала сподівання на участь у мирній конференції з врегулювання повоєнних проблем. Отже, прийнята УНРадою постанова про проголошення Української держави на етнічних українських землях Австро-Угорщини стала її першим програмним документом, що визначав не лише територіальні межі відновленої національної держави, але й її всенародний демократичний характер.

Однак проголошення українцями своєї влади у Східній Галичині, Північній Буковині та Закарпатті ще не означало, що вона їм беззастережно належить. Фактично всією повнотою влади в краї володіла австрійсько-угорська адміністрація. Свої претензії щодо володіння Східною Гали-

чиною висувала й відновлювана Польська держава. Тому для молодіої західноукраїнської держави першочергової ваги набувало питання наповнення реальним змістом постанов УНРади від 18–19 жовтня не лише в плані розбудови державного життя, а, насамперед, в плані утвердження української влади в краї силою зброї.

Основний тягар в організації української військової сили, в підготовці збройного повстання у Львові та встановленні української влади у Східній Галичині взяв на себе Центральний Військовий Комітет (далі – ЦВК) – нелегальна військова організація, яка виникла серед українських військових австрійської армії у Львові в першій половині вересня 1918 р. З жовтня 1918 р., коли до керівництва комітету увійшов Дмитро Палів, його діяльність набуває організаційної стрункості й послідовності. Рішучою та ефективною вона стає з часу, коли ЦВК очолює сотник Українського січового стрілецтва, наш земляк з с. Медухи сучасного Галицького району Дмитро Вітовський. Саме з цього моменту розпочалася безпосередня підготовка до збройного виступу у м. Львові і на місцях.

Організована взаємодія різних підрозділів ЦВК на місцях, її синхронність й уніфікація, як і оперативність та несподіваність, виявилися тими чинниками, що дозволили без кровопролиття встановити українську владу у Львові, здійснити «Листопадовий зрив». Процес встановлення українцями влади в краї проходив мирним шляхом, лише подекуди мали місце збройні сутички в містах Перемишль, Борислав, Старий Самбір, Дрогобич та деяких ін., тобто там, де була значна частка польського населення. Документальним підтвердженням розвитку і переможної ходи національно-демократичної революції на західноукраїнських землях були інформаційні повідомлення з міст і повітів краю до УНРади у Львові.

Одним із таких писемних джерел є повідомлення представника Української національної ради Миколи Дичковського

про листопадові події у м. Станиславові. В ньому автор, зокрема, зазначає, що взяття українцями влади в місті відбулося мирним шляхом в ніч з 1 на 2 листопада при допомозі 95 стрілецького полку й австрійських офіцерів. Головою повітової УНРади обрано надрадника залізниці Івана Мирона, бурмістром призначено доктора Яновича, військовим комендантом – сотника Рузина (за іншими джерелами – Русина), керівником повітового харчового уряду – урядника магістрату Величка, тимчасовим повітовим комісаром – радника суду Кульчицького, керівником повітової жандармерії – полковника Німця (за іншими джерелами – особа німецької національності), комендантом повітової міліції (громадської воїнізованої структури) – фельдфебеля Когутяка. М. Дичковський відзначив взаємодію у процесі перейняття влади українських і єврейських організацій, водночас бойкот залізничників польської національності. Більш розгорнуту інформацію про події Листопадової революції у Станиславові львівська газета «Діло» навила у своєму числі від 17 листопада 1918 р., наголошуючи на мирному й безкровному характері процесу, на злагоженості дій українських чинників.

Перемогою Листопадової національно-демократичної революції 1918 р. стало проголошення 13 листопада Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР). Ця вікопомна подія була зафіксована у спеціальному законі УНРади, що згодом отримав назву «малої конституції» – «Тимчасовому основному законі про державну самостійність українських земель бувшої Австро-Угорської монархії». На нашу думку, цим актом завершувався початковий етап революції, змістом якого було встановлення української національно-демократичної влади в краї, був започаткований наступний, більш складний і копіткий – розбудови й утвердження самої держави, її органів влади й управління, місцевого самоврядування, судової системи, збройних сил, і, чи не найголо-

вніше – господарства краю. На жаль, історія в черговий раз доведе, що шлях від здобуття влади в країні до її ефективного застосування не лише складний і тернистий, а й за певних обставин – нездоланий.

Однак у листопаді 1918 р. українське суспільство такий можливий варіант розвитку подій навіть не брало до уваги. Так було і в Станиславові, і в цілому повіті. Як свідчить інформаційне повідомлення представника УНРади Миколи Стрільчика від 15 листопада 1918 р., молода національна влада вживала всіх можливих заходів для налагодження діяльності державного апарату, органів місцевого самоврядування, правопорядку. Так, зокрема, розпочали своє функціонування:

- повітовий комісаріат (орган державної влади) на чолі з доктором Левом Бачинським (його ім'я носить одна з вулиць сучасного Івано-Франківська), заступником комісара, радником суду Климом Кульчицьким, секретарем комісаріату адвокатом Олександром Надрагою;

- повітовий харчовий уряд на чолі з Михайлом Лаврівим;

- повітовий військовий комісаріат на чолі з комендантом сотником Русиним. Останній зумів організувати 2000 військових для потреб міста і повіту, окрім уже локалізованого тут 95 піхотного полку й окремих підрозділів Українських січових стрільців. Надпоручник Ващук обійняв посаду коменданта міської жандармерії, довів її склад до чисельності в 300 осіб, які справно виконували покладені на них обов'язки охорони суспільного і громадського порядку спільно з місцевою міліцією на чолі з поручником Стефаном Калиновичем.

Організація залізничного сполучення була покладена на надрадника Івана Мирона, якому на залізничному вокзалі допомагав, виконуючи функції коменданта, поручник-німець. Місцеве самоуправління, наділене правами повної автономії, у Станиславові очолив проф. Чайківський.

До апарату місцевої влади, відповідаючи за різні напрями її діяльності, увійшли доктор Янович, проф. Гнат Павлюх, Михайло Губчак, проф. Слободяник. Маючи на меті забезпечити населення міста й повіту продовольством, владою було здійснено його конфіскацію і зосередження на відповідних складах. За деякими прогнозами, їх повинно було вистачити щонайменше на два місяці.

Ще одним важливим заходом нової влади стала організація мобілізації до збройних сил Республіки, здійснена 6–9 листопада 1918 р. Особи віком від 20 до 30 років, у тому числі добре вишколені, в кількості 1000 осіб поповнили склад 95 піхотного полку. Офіційна ж мобілізація до української армії в ЗУНР розпочалася з 13 листопада за розпорядженням Державного Секретаря (міністра) військових справ Дмитра Вітовського. Цього ж дня м. Станиславів стало центром окремої військової області, до якої входили окремі округи «Станиславів», «Стрий», «Коломия», «Чернівці». Хотілося б відзначити той факт, що здійснення мобілізаційних заходів відбувалося не за вказівкою центральних органів державної влади і управління, а стало актом свідомої державотворчої потуги місцевих керівників. Важливість цієї події, на нашу думку, полягає в тому, що вона аргументовано підтверджує: західноукраїнська інтелігенція, маючи досвід легальної політичної діяльності в умовах Габсбурзької монархії, застосовувала його практично, виростала з «коротеньких штанців» «недержавної» нації.

Водночас не слід ідеалізувати дії української влади, не завжди вірні, вмотивовані, головне – ефективні. Заради справедливості, жодною мірою – не виправдання – зазначимо, що вона постійно стикалася з новими, досі невідомими викликами в будь-якій царині діяльності. Насамперед, і формування управлінських структур, і вирішення питань соціально-економічного, суспільно-політичного, національно-культурного характеру відбувалося

на фоні наростаючого українсько-польського протистояння, що переростало в жорстоку збройну боротьбу. І хід воєнних дій під час Першої світової війни залишив свій слід на обличчі міста: значна частина будівель була зруйнована повністю чи частково, не вистачало виробничих потужностей для розвитку економіки. Та й зрештою швидко зміна статусу звичайного провінційного містечка в один із реальних і дієвих центрів молодої західноукраїнської держави теж була незвично важким тягарем. Його можна було осилити тільки з часом, з набуттям досвіду. Однак ні першого, ні тим більше другого катастрофічно не вистачало.

З 1 по 22 листопада українські військові під орудою полковника Дмитра Вітовського, а згодом – полковника Гната Стефаніва, покутянина, уродженця с. Топорівці сучасного Городенківського району, стійко обороняли м. Львів. Однак з різних причин об'єктивного і суб'єктивного характеру втримати його не змогли. В ніч на 22 листопада військові залишили місто, утворивши навколо нього багато ешелоновану лінію оборони. УНРада, Тимчасовий Державний Секретаріат залишили столицю держави і переїхали початково до м. Тернополя, а з 28 грудня цього ж року тимчасовою столицею ЗУНР стало місто Станиславів. Нею воно залишалося до 25 травня 1919 р., часу, коли було окуповане військами польського генерала Юзефа Галлера. Парламент проводив свої засідання в приміщенні колишнього кінотеатру «Австрія» (сьогодні – це приміщення Народного дому по вулиці Т. Шевченка), а уряд – в приміщенні колишньої дирекції залізниць (нині – Будинок правосуддя на вул. М. Грушевського, недалеко від сучасного залізничного вокзалу).

За неповних п'ять місяців діяльності ЗУНР залишила значний слід в історії не тільки міста Станиславова, а й всього українського народу. Про законотворчу, державотворчу та інші форми діяльності цієї західноукраїнської держави написа-

но вже чимало. Тут лише зазначимо, що саме в станиславівський період остаточного вигляду набуває структура вищого законодавчого органу західноукраїнської держави – УНРади: відбулось її поповнення новими членами, структуровано парламент на дев'ять комісій: закордонних справ, законодавчу, фінансову, військову, суспільної опіки, земельну, шкільну, комунікаційну та комісію для технічної відбудови.

Упродовж наступного часу УНРада прийняла чимало законів у різних галузях життєдіяльності суспільства і держави. Їх основний перелік і зміст наведено в двох книгах третього тому збірника документів і матеріалів до історії ЗУНР, опублікованих нещодавно в Івано-Франківську багатолітнім дослідником цієї проблематики професором Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника О. Карпенком. Їх опис і аналіз зайняв би не один десяток сторінок. Законотворча діяльність в ЗУНР мала на меті побудову органів державної влади та управління, суду, правопорядку, збройних сил, законодавче забезпечення соціальної, економічної, національно-культурної та освітньої сфер. Це свідчить не лише про цілеспрямований державотворчий процес у державі, а й про демократичний вектор його спрямування на першому етапі її діяльності.

В станиславівський період ЗУНР завершилося формування вищого органу виконавчої влади в державі – уряду. Загальновідомим є той факт, що в середині грудня 1918 р. переважна більшість (9 із 14 – авт.) Державних Секретарів (Міністрів), на чолі з головою уряду доктором К.Левицьким подали у відставку, спричинивши урядову кризу. Тому до початку роботи II-гої сесії УНРади і розгляду нею питання про уряд, Тимчасовий Державний Секретаріат (далі – ТДС, назва першого уряду ЗУНР) діяв у складі 5-ти Державних Секретарів.

2 січня 1919 р. ТДС подав у відставку, а 7 січня УНРада призначила новий склад

уряду під новою назвою Рада Державних Секретарів (далі – РДС). Очолив його, як президент, Ізидор Голубович. Ряд попередніх міністерств було об'єднано, і вони стали лише окремими відділами нових. Повторно до РДС як Державні Секретарі були обрані Ізидор Голубович, Лонгин Цегельський, Дмитро Вітовський, Іван Макух, Іван Мирон, а також Василь Панейко.

Фактично в такому складі (12 лютого 1919 р. замість полковника Д.Вітовського, який подав у відставку, на посаду Державного Секретаря військових справ було призначено полковника Віктора Курмановича, а кількома днями пізніше з такої ж причини на посаду заступника Державного Секретаря закордонних справ замість Л.Цегельського – Михайла Лозинського) РДС функціонував аж до закінчення першого етапу діяльності ЗУНР. Виключенням стала лише відставка 24 травня 1919 р., наприкінці його реальної діяльності, з посади Державного Секретаря публічних робіт, гірництва і суспільної опіки Маріяна Козаневича.

В ході діяльності уряду ним було прийнято й запроваджено чимало документів розпорядчого й нормативно-правового характеру, які були покликані втілити в життя акти законодавчого характеру, налагодити функціонування різних сфер діяльності суспільства. Не вдаватимемось також до аналізу діяльності решти державно-владних інституцій ЗУНР у станиславівський період. Закцентуємо увагу на одному, на нашу думку, принциповому і знаковому моменті: злуці ЗУНР і УНР, який, звичайно, має загальнонаціональне значення.

Українська революція 1917–1920 рр., складовою частиною якої була Листопада національно-демократична революція 1918 р. на західноукраїнських землях, мала призвести до втілення в життя споконвічної мрії всього українства – об'єднання народу в межах єдиної суверенної, незалежної держави. Всі верстви східногалицького українського населення

мріяли про неї, вірили в те, що здійснення цієї довгоочікуваної події не за горами, бо цього вимагали як об'єктивні закони історичного розвитку, так і тогочасні суспільно-політичні реалії. Ідея української соборної незалежної держави лягла в основу ідеології Українського січового стрілецтва, вона була стратегічною метою діяльності Української Національної Ради з часу її заснування. Формуючи перший уряд – Тимчасовий Державний Секретаріат – вона чітко поставила перед ним головне завдання – втілити в життя ідею Злуки.

Виконуючи політичне рішення вищого законодавчого органу держави, уряд доручив Лонгину Цегельському і Дмитру Левицькому розпочати конкретну підготовку законодавчої бази для об'єднання українських земель. Першим реальним кроком у цьому напрямку стало підписання попереднього («передвступного») договору про Злуку ЗУНР і УНР 1 грудня 1918 року у м. Фастові між представниками обох держав. Цей договір, зазначаючи необхідність здійснення воз'єднання «обох Українських Народних Республік... в одно державне тіло», накреслював також в загальних рисах його умови, застерігаючи для ЗУНР статус автономії в майбутній українській єдиній державі.

На початку січня 1919 р. на своєму першому засіданні в м. Станиславіві УНРада одразу ж поставила питання про негайне здійснення Злуки на основі попереднього заключного договору. 3 січня 1919 р. Українська Національна Рада прийняла Ухвалу про Злуку Західно-Української Народної Республіки з Українською Народною Республікою. Того ж самого дня було обрано делегацію в складі 60 осіб на чолі з Левом Бачинським, яка повинна була виїхати до м. Києва та від імені УНРади підписати договір про злуку.

Ввечері того ж дня у Станиславіві як тимчасовій столиці ЗУНР відбувся військовий парад на честь прийняття закону про Злуку. На початку вулиці Липової

(сьогодні – Т. Шевченка) біля приміщення УНРади зібралось чимало мешканців міста, перед якими виступили з вітальними промовами Євген Петрушевич, полковник Дмитро Вітовський та Семен Вітик. Після цього перед балконом колишнього кінотеатру «Австрія» пройшли стройовим маршем підрозділи Української Галицької Армії, як пише тогочасна преса, «добре муштровані поважні пробоеві чети в сталъних шоломах...», сотні піхоти та переїхала кіннота», що викликало загальне захоплення та піднесення.

З великим піднесенням вся національно свідомо українська громадськість зустріла Універсал Директорії УНР про Злуку, проголошений 22 січня 1919 р. у місті Києві. Цим актом було здійснено рішучий крок до соборності українського народу в його етнографічних межах в єдину Незалежну Соборну Суверенну Самостійну Державу.

Однак, проголошення Злуки ще не означало її одномоментного і негайного втілення. В процесі практичної реалізації об'єднання УНР та ЗОУНР (Західної Облaсті УНР – таку назву отримала ЗУНР після січневих подій 1919 р. і носила до 8 червня того ж року, моменту проголошення Диктатури Є. Петрушевича) виникло чимало проблем як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру і часто – просто непереможних. До повноцінного територіального і структурного об'єднання так і не дійшло. Однак, проголошення Ухвали про Злуку в Станиславіві й Універсалу такого ж змісту в Києві стало символічним актом, який підтвердив прагнення народу жити в єдиній національній державі, визначило стратегію дій національних політичних сил на десятиліття, чи, можливо – століття наперед.

Отже, в першій половині 1919 р. м. Станиславів було тимчасовою столицею однієї з українських держав: ЗУНР-ЗОУНР. В цей період було здійснено чимало заходів державного, суспільно-політичного, національно-культурного й соціально-еконо-

мічного характеру, спрямованих на утвердження української державності в краї, реального втілення в життя споконвічної мрії всього народу – возз'єднання в межах національного державного організму. Чітке функціонування органів державної влади і управління, місцевих органів влади було й заслугою мешканців міста і краю.

Література

1. Великочий В. Українська історіографія суспільно-політичних процесів у Галичині 1914–1919 рр. : монографія / В. Великочий. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ ПНУ імені Василя Стефаника, 2009. – 812 с.
2. Великочий В. Джерела до вивчення державного будівництва в ЗУНР : монографія / В. Великочий / ПНУ імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ : Плай, 2003. – 278 с.
3. Верига В. Визвольні змагання в Україні. 1913–1923 : у 2 т. / В. Верига. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1998. – Т. 2. – 503 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX століття / Я. Грицак. – К. : Генеза, 1996. – 360 с.
5. Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923: історія / [Кер. авт. кол. О. Карпенко]. – Івано-Франківськ : Сіверсія, 2001. – 628 с.
6. ЗУНР, 1918–1923: Ілюстрована історія. – Львів; Івано-Франківськ : Манускрипт, 2008. – 524 с.
7. Кугутяк М. Історія української націонал-демократії (1918–1929) : у 2 т. / М. Кугутяк. – К. ; Івано-Франківськ: Плай, 2002. – Т. 1. – 536 с.
8. Литвин М.Р. Історія ЗУНР / М.Р. Литвин, К.Є. Науменко. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1995. – 368 с.
9. Литвин М. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. / М. Литвин. – Львів : Ін-т українозн. ім. І. Крип'якевича НАН України; Ін-т Центр.-Сх. Європи, 1998. – 488 с.
10. Макарчук С. Українська республіка галичан : нариси про ЗУНР / С. Макарчук. – Львів : Світ, 1997. – 192 с.
11. Павлишин О. Організація цивільної влади ЗУНР у повітах Галичини (листопад-грудень 1918 року) / О. Павлишин // Україна

модерна. – Львів, 1998. – Вип. 2–3. – С. 132–193.

12. Покуття. Історико-етнографічний нарис. – Львів : Манускрипт. – 456 с.

13. Реєнт О.П. Перша світова війна і Україна / О.П. Реєнт, О.В. Сердюк. – К. : Генеза, 2004. – 480 с.

Velykochyy V.S. CAPITAL STATUS OF STANISLAVIV IN THE WESTERN-UKRAINIAN PEOPLE'S REPUBLIC TIMES: HISTORIC EXPERIENCE ISSUE.

The article is given an attempt to determine the process of social, political, national, cultural development of Stanyslav (Ivano-Frankivsk) during the West – Ukrainian National Republic from the perspective of the regional history in the traditions of borderland studying. It is also emphasized on the combination of processes, that are both in national and local levels, establishing their interrelations and interdependence in the one location.

Keywords: Stanyslav, Western Ukrainian National Republic, historical development, regional uniqueness, the general idea of borderland, cultural processes, professional theater, unity.

Великочий В.С. СТОЛИЧНИЙ СТАТУС СТАНИСЛАВОВА ВО ВРЕМЕНА ЗУНР: К ПРОБЛЕМЕ ІСТОРИЧЕСКОГО ОПЫТА. *В статье с позиций региональной истории, в традициях изучения пограничья делается попытка определения процессов общественно-политического, национально-государственного, культурного развития города Станиславова (Ивано-Франковска) во времена Западнoукраинской Народной Республики. Акцентируется на сочетании в границах одного населенного пункта процессов общегосударственного и местного уровней, определения их влияния друг на друга и их взаимозависимости*

Ключевые слова: Станиславов, Западнoукраинская Народная Республика, историческое развитие, региональные особенности, образ пограничья, культурные процессы, профессиональный театр, соборность.